

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/339>

Materiál v pripomienkovom konaní do 01.07.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového Ministerstva financií SR ako iniciatívny materiál

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu zákona je zlepšiť postavenie klientov poisťovní pri predčasnom ukončení poisťnej zmluvy v životnom poistení, rozšírenie možnosti výmeny informácií medzi Národnou bankou Slovenska a dotknutými subjektami, zosúladienie ustanovení zákona s novými Medzinárodnými štandardami finančného výkazníctva (IFRS), zabezpečenie účinnejšej a efektívnejšej ochrany poistníkov, ktorí uzatvoria poistenie s pobočkou poisťovne z tretej krajiny, na rovnakej úrovni akú majú pri uzatváraní poisťných zmlúv s poisťovňou so sídlom v Európskej únii. Cieľom návrhu zákona je aj úprava ustanovenia § 68 o odvode časti poistného, ktorou je rozšírenie účelu použitia odvodu časti poistného z prijatého poistného z povinne zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla na preventívne opatrenia v cestnej premávke a na prevenciu vzniku dopravných nehôd. Zároveň sa navrhovanou úpravou zvýši transparentnosť a prehľadnosť pri rozdeľovaní prostriedkov z osobitného účtu.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu zákona je zlepšiť postavenie klientov poisťovní pri predčasnom ukončení poisťnej zmluvy v životnom poistení, rozšírenie možnosti výmeny informácií a Cieľom návrhu zákona je zlepšiť postavenie klientov poisťovní pri predčasnom ukončení poisťnej zmluvy v životnom poistení, rozšírenie možnosti výmeny informácií. **RÚZ k návrhu zákona predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I, bodu 1 § 5 písm. a)

V § 5 písm. a) navrhujeme vypustiť slová „a člen dozornej rady poisťovne“ a slová „vedúci zamestnanci v priamej riadiacej pôsobnosti predstavenstva poisťovne“.

Odôvodnenie:

Nesúhlasíme s paušálnym rozšírením osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu, zaistovňu, pobočku zahraničnej poisťovne a pobočku zahraničnej zaistovne o nasledovné kategórie osôb.

Podľa slovenského Obchodného zákonníka dozorná rada je kontrolným orgánom a nie výkonným orgánom obchodnej spoločnosti. Ďalej v súlade s úpravou podľa Solventnosť II máme za to, že by pri určení kategórii osôb skutočne riadiacich poisťovňu by nemalo byť rozhodujúce vopred určené funkčné postavenie týchto osôb, ale rozhodujúce by mali byť ich faktické rozhodovacie a riadiace právomoci t.j. či dané osoby môžu v rámci svojich kompetencií skutočne riadiť poisťovňu a prijímať rozhodnutia, ktoré môžu byť považované za riadenie poisťovne.

Máme za to, že členovia dozornej rady viacerých poisťovní majú len kontrolné právomoci a nie sú osobami, ktoré svojimi riadiacimi úkonmi skutočne riadia poisťovňu. Rovnako aj viacero druhov zamestnancov je v priamej riadiacej pôsobnosti predstavenstva kvôli legislatíve (usmerneniam NBS) alebo na základe vlastného rozhodnutia poisťovne v oblasti jej organizačného rozčlenenia, pričom nemusia však ísť o osoby, ktoré majú kompetencie na to, aby tieto osoby svojimi úkonmi skutočne riadili poisťovňu – napr. určená osoba v oblasti AML alebo vedúci hospodárskej správy v priamej riadiacej pôsobnosti predstavenstva. Rovnako sa vyššie uvedené vzťahuje aj na niektoré kľúčové funkcie, ktoré majú výlučne kontrolné právomoci.

Ak sa vypustia z predmetného ustanovenie členovia dozornej rady a osoby v priamej riadiacej pôsobnosti predstavenstva, bude potrebné zosúladiť aj znenie bodov 2,4,16,52 a 53 novely. V prípade neakceptovania našej pripomienky návrhu bude potrebné ponechať dostatočné časové obdobie na zosúladenie v rámci prechodných ustanovení zákona.

2. Zásadná pripomienka k čl. I. k bodu 17 § 24 ods. 6

Navrhujeme pre povinné subjekty umožniť alternatívu t. j., aby bolo možné NBS predložiť výpis z RT namiesto poskytnutia údajov na vyžiadanie výpisu. V niektorých prípadoch to môže byť paradoxne aj jednoduchšie a rýchlejšie, ak napr. s uvedeným výpisom registra trestov povinný subjekt už disponuje.

3. Zásadná pripomienka k čl. I. k bodu 22 § 70 ods. 1 písm. h)

Navrhujeme vypustiť slová „písm. a) a b)“ a ponechať uvedenú výnimku na celý odsek 2 v § 165.

Odôvodnenie:

Nie je žiaden kvalifikovaný dôvod na to, aby do uvedenej výnimky nebolo zahrnuté aj písm. c) odseku 2 v § 165.

4. Zásadná pripomienka k čl. I., bodu 28 a 29 § 77 ods. 2 písm. b) a c)

Navrhujeme vypustiť bod 28 a 29.

Odôvodnenie:

Slovné spojenie „vhodnosť nástupníckej poisťovne“ (preberajúcej poisťovne) považujeme za vágne a neurčité; nie je zjavné, čo sa pod daným slovným spojením myslí, keďže nie je definovaný. Ide o vhodnosť hospodársku, sociálnu, ekonomickú, personálnu alebo inú? Rovnako nie je zjavné, akým spôsobom by táto podmienka mala byť preukázaná a akými dokladmi podporená. S uvedeným sú spojené aplikačné problémy pri splnení tejto zákonnej povinnosti a následná neistota vo vzťahu k postupu NBS pri hodnotení uvedenej podmienky.

5. Zásadná pripomienka k čl. I., k bodu 25 § 70a

Navrhujeme vypustiť bod 25 – § 70a

Odôvodnenie:

Zásadne namietame voči porovnávaniu IŽP s investovaním do podielových fondov, ktoré je prezentované v dôvodovej správe a ktoré má byť dôvodom úpravy § 70a :

- V dôvodovej správe nie je uvedené, aká bola použitá metodika na vyčíslenie nákladov, z akých údajov a za aké obdobie sa vychádzalo.
- Porovnávajú sa odlišné produkty – pri investovaní do podielových fondov nepreberá správcovská spoločnosť žiadne riziká spojené napr. s úmrtím, ktoré však produkty IŽP obsahujú.
- V dôvodovej správe sú nepresné (chybné) informácie, ktoré vedú k nesprávnej domnienke o nízkej nákladovosti investovania do podielových fondov v porovnaní s IŽP:
„Nerovnomerné rozloženie nákladovosti produktov IŽP je v kontraste s nákladovosťou podielových fondov, ktorá je v čase nemenná“. Táto veta chybná. Významnou zložkou príjmov správcovských spoločností je poplatok za správu fondu, ktorý bežne dosahuje 1 % zo spravovaných aktív (nie z investície v danom roku). Pri pravidelnom investovaní počas 20 rokov suma tohto poplatku neustále rastie. Napr. pri fonde s poplatkom za správu 0,95 % (napr. Globálny akciový fond TAM) v prvom roku bude tento poplatok rovný približne 0,48% z ročnej investície, ale v 20 roku to už bude približne 17% z ročnej investície. Za 20 rokov pravidelného sporenia v tomto fonde celková výška poplatkov za správu dosiahne približne 180% z ročnej investície (čo je 9% z každej ročnej investície). Len poplatok za správu je po 20 rokoch 3,6- násobne vyšší než navrhované limity pre poistenia IŽP. (pri 30 rokoch pravidelnej investície už poplatok za správu dosiahne kumulovane 3,9 násobok ročnej investície). Poplatok za správu však klient priamo nevidí, lebo správcovská spoločnosť o tento poplatok upravuje hodnotu podielu.
- V dôvodovej správe nie sú žiadne informácie o tom, prečo by sa mali meniť pravidlá pre poistenia s odkupnou hodnotu iné než IŽP.

Domnievame sa, že prijatím navrhovanej úpravy § 70a by došlo porušenie princípu „same level playing field“ a k významnému poškodeniu poisťovní v porovnaní s ostatnými subjektami finančného trhu, na ktoré sa žiadne podobné obmedzenia nákladov nevzťahujú a nemajú vzťahovať.

6. Zásadná pripomienka k čl. I., k bodu 25 § 70a

V prípade neakceptovania našej pripomienky na vypustenie bodu 25 z predkladaného návrhu zákona navrhujeme:

V § 70a navrhujeme odseky (1) a (3) upraviť nasledovne:

(1) Ak ide o poistenie spojené s investičnými fondmi uvedené v prílohe č. 1 časti B treťom bode, poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu a pobočka zahraničnej poisťovne je povinná investovať do aktív, ktoré budú slúžiť na krytie technických rezerv z investovania finančných prostriedkov v mene poistených vyplývajúcich z tohto poistenia, finančné prostriedky vo výške, ktorá je rovná alebo väčšia ako

- a) 50 % zo zaplateného poistného v prvom roku trvania poistnej zmluvy,
- b) 60 % zo zaplateného poistného v druhom roku trvania poistnej zmluvy,
- c) 70 % zo zaplateného poistného v treťom a každom ďalšom roku trvania poistnej zmluvy.

(3) Ak ide o poistenie, iné ako uvedené v odseku 1, pri ktorom vzniká právo na odkupnú hodnotu a poistník ukončí poistnú zmluvu pred uplynutím poistnej doby, poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu a pobočka zahraničnej poisťovne vypláti poistníkovi počas prvých troch rokov trvania poistnej zmluvy odkupnú hodnotu minimálne vo výške súčtu

- a) 50 % zaplateného poistného v prvom roku trvania poistnej zmluvy zníženého o poistné na krytie rizika,
- b) 60 % zaplateného poistného v druhom roku trvania poistnej zmluvy zníženého o poistné na krytie rizika,
- c) 70 % zaplateného poistného v treťom a každom ďalšom roku trvania poistnej zmluvy zníženého o poistné na krytie rizika.

Odôvodnenie:

Navrhovaný celkový limit nákladov (50% ročného poistného, čo pri 30 ročnej zmluve je ročne 1,67 % z ročného poistného) pre poisťovne, ktoré investujú do podielových fondov správcovských spoločností, im nestačí ani na pokrytie poplatkov spoločnostiam, ktoré spravujú podielové fondy (vstupné poplatky do niektorých fondov môžu byť aj viac než 3% z investovanej sumy).

Požiadavka na investovanie 100% poistného od 4. roku znamená, že poisťovňa nemôže investovať do žiadneho fondu, ktorý má výstupný poplatok, pretože by pri zrušení zmluvy musela zaplatiť správcovskej spoločnosti výstupný poplatok, ale nemohla by si ho uplatniť u klienta (výstupný poplatok 1-3% majú počas 3 rokov napr. fondy TAM). To spolu s predošlým odsekom znamená značné obmedzenia pre fondy, do ktorých poisťovňa bude môcť investovať. Požiadavka na investovanie 100% investovanie od 4. roku znamená nulové náklady poisťovne od 4. roku, resp. všetky náklady počas trvania zmluvy musí poisťovňa pokryť z 50% ročného poistného. Pri zmluvách trvajúcich desiatky rokov však náklady stúpajú - najbližšie 2 roky sa očakáva inflácia nad 10%, nikto nevie, ako sa budú vyvíjať ceny o 30 rokov (porovnajme ceny dnes a v roku 1992).

Ako je uvedené v pripomienke č.1 v porovnaní so správcovskou spoločnosťou, ktorá si len za správu aktív berie 1% ročne z hodnoty spravovaných aktív a pri 30 ročnej zmluve len za správu aktív zoberie približne 4 násobok z ročného poistného sú navrhované limity pre poisťovne diskriminujúce. Pri tom má poisťovňa navyše náklady, ktoré správcovská spoločnosť nemá - napr. náklady na upomínací proces vykonávanie zmien, vystavenie druhopisu poistky a pod., náklady spojených s likvidáciou poistných udalostí.

100% investovania od 4.roku znamená v podstate nemožnosť vyplácania provízií pay as you go.

Ak by bola prijatá navrhovaná úprava, znamenalo by to v podstate ukončenia predaja produktov IŽP a výrazný pokles ponuky poistení s odkupnou hodnotou.

7. Zásadná pripomienka k čl. I., k bodu 56 - § 205c

V § 205c navrhujeme vypustiť odseky 1 až 3.

Prechodné ustanovenia k § 70a účinnému od 1. januára 2023

Odôvodnenie:

Zmena §70a znamená pre poisťovne prípravu nového produktu, v rámci ktorého bude treba rozhodnúť napr. ktoré fondy bude možné podľa nových pravidiel do produktov IŽP zahrnúť, aká minimálna výška poistného bude pre poisťovne rentabilná a v neposlednom rade bude potrebné uzatvoriť dohody s predajnými kanálmi. To v žiadnom prípade nie je možné stihnúť do konca roku 2022, ako sa navrhuje v predkladanom návrhu. Investovať do vývoja produktu, ktorý sa bude predávať najviac 2 roky, a upravovať na to informačné systémy nie je efektívne. Preto ak majú nejaké zmeny v § 70a nastať, navrhujeme jej účinnosť pre zmluvy uzatvorené po 31.12.2024.

8. Zásadná pripomienka – vloženie nového bodu

Navrhujeme vypustiť odsek 16 v § 4 a vypustiť pojem technická úroková miera z § 203 ods. 2

Odôvodnenie:

Navrhujeme vypustiť vymedzenie základného pojmu technická úroková miera v § 4 ods. 16 a vypustiť tento pojem z § 203 ods. 2. Vzhľadom na skutočnosť, že sa v bode 51 vypúšťajú § 171 až § 177 o technických rezervách pri osobitnom režime a v iných častiach zákona sa pojem technická úroková miera používa len v § 203 ods. 2, kde sa tento pojem javí byť mimo kontextu; stanovenia o prepojení technickej úrokovej miery na výpočet poistného a technických rezerv už zákon o poisťovníctve neobsahuje.

9. Zásadná pripomienka - vloženie nového bodu

Navrhujeme vložiť nový bod - nové znenie § 163 ods. 8

„(8) Poisťovňa alebo zaistovňa, ktorá má viac ako jedného akcionára je povinná predložiť Národnej banke Slovenska výpis z jej registra emitenta a z jej zoznamu akcionárov vyhotovený k rozhodujúcemu dňu,⁸⁴) ktorý je určený najmenej päť pracovných dní pred dňom konania valného zhromaždenia. Tento výpis je poisťovňa alebo zaistovňa povinná doručiť Národnej banke Slovenska v deň jeho vyhotovenia, okrem poisťovne alebo zaistovne s jediným akcionárom, ktorá je povinná predložiť Národnej banke Slovenska najmenej päť pracovných dní pred dňom konania valného zhromaždenia čestné vyhlásenie, kto je jediným akcionárom poisťovne alebo zaistovne. Pri poisťovni alebo zaistovni, ktorá predložila Národnej banke Slovenska výpis z jej registra emitenta a z jej zoznamu akcionárov Národná banka Slovenska bezodkladne na tomto výpise písomne označí osobu, ktorej pozastavila výkon práv uvedených v odseku 1, a doručí ho poisťovni alebo zaistovni najneskôr v deň predchádzajúci konaniu valného zhromaždenia poisťovne alebo zaistovne.“

Odôvodnenie:

Nové znenie navrhujeme z dôvodu, že uvedené ustanovenie nemá praktický význam v prípade poisťovní, ktoré majú jedného akcionára. Uvedená úprava je súlade s programovým vyhlásením vlády v oblasti znižovania administratívnej záťaže a významne zjednodušuje administratívnu záťaž pre poisťovne s jediným akcionárom pri organizovaní valného zhromaždenia. Vyžadovanie výpisu z centrálneho depozitára cenných papierov považujeme v prípade spoločností s jedným akcionárom za zbytočné. Podľa § 190 ods. 1 Obchodného zákonníka ak má spoločnosť len jedného akcionára, vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia tento akcionár. Tento akcionár môže kedykoľvek zvolať valné zhromaždenie, ktorého pôsobnosť vykonáva, pričom neplatí § 184 ods. 3. Máme za to, že ak by bolo v prípade poisťovní/zaistovní s jedným akcionárom umožnené nahradenie povinnosti predloženia výpisu z registra emitenta napr. čestným vyhlásením, bolo by to v súlade so zásadou zníženia administratívnej záťaže a hospodárnosti a v dôsledku navrhovaných zmien by nedošlo k žiadnym negatívnym dopadom a aj orgán dohľadu by bol aj po vyššie uvedených zmenách vždy informovaný o programe a termíne konania Valného zhromaždenia poisťovne s jedným akcionárom, lebo povinné oznamovanie programu a termínu Valného zhromaždenia na základe osobitného zákona, by touto zmenou nebolo dotknuté. Rovnako na základe pravidelného reportovania svojej akcionárskej štruktúry zo strany poisťovní je NBS vždy informovaná o akcionárskej štruktúre poisťovní. Zmenou predmetného ustanovenia by sa iba odstránilo zbytočné vyžadovanie povinných výpisov z CDCP, ktoré aj tak v prípade poisťovne s jediným akcionárom znejú len na jedného akcionára.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/339>